

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XL. Spoletana. Quomodo computari debeat mensis in conventionem deductus pro disdicta facienda per nolentem in contractu continuare, an scilicet debeat esse 30. dieru[m], vel 31. seu alias ut ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

inita inter locatorem & conductorem officii gratia majoris declarationis, ut conventa pensio integre & absque aliquo onere vel expensarum deductione solvi deberet, ideoque gesta ad unum finem gerenti favorabilem, nullo modo trahi poterant ad alium diverfum & odiosum præter vel contra animum agentis, ultra quem nunquam actus gentium operatur ad text. in leg. voluntarie Cod. de excusat. Tutor J. Tutori C. de negot. gest. Manuic. 267. num. 3. Romana pecuniaria 14. decemb. 1646. corâ Corrado.

Verum neque ratione scripturarum aliquam actionem seu earundem scripturarum retentionem competere dicebam, quoniam regula juris est, bona aliena in domum investita non venire sub hypotheca ex deductis per *Negusan. de pignor. par. 2. membr. 4. num. 152. Merlin. de pignor. lib. 2. quest. 67. num. 51. cum seqq.* Et licet eadem regula limitari solet, ubi sciente & patiente Domino bona invehantur, quæ scientia & patientia in præfenti bene deducebatur ex dicta conventionione, ut solutio pensionis spectare deberet ad Notarium conductorem, cum ita locatores, sciverint & consenserint in domum conductitiam scripturas invehendas esse, prout verè tanquam de re consueta & notoria non poterat scientia controversi; Repliebam tamen eam solam non sufficere, nisi conductor expressè illa introducat tanquam aliena, secus autem si tanquam propria, ut firmant *Barbos. in l. qua dotis n. 165. ff. solut. matrim. Merlin. ead. quest. 67. n. 56.*

Verum ubi locatio directè inita esset eum ipso Notario de hoc fundamento utpotè parum tuto satis dubitarem, quia cum ut plurimum hujusmodi Notarii in solo exercitio officia conducentes, esse soleant forenses, nil possidentes in bonis, hinc locatores magis scripturarum quam personarum fidem sequuntur, aliàs absque dubio non locaturi, undè propterea de facili elusi remanerent, si ad bona in domum investita jus non haberent, cum curari vel indagari non solet, an eadem bona, quæ invehantur sint pro pria vel aliena, dicta que propositio esset publico commercio nimis præjudicialis, ubi præsertim bona aliena per illorum Dominum conductori non dantur ex causa commodati, vel alia, ex qua cogitare non possit casum molestiarum locatoris domus, in quam invehenda sunt, sed dantur principaliter ad aliquod ministerium cum eisdem bonis exercendum, ut frequentius exemplificari potest & practicitur in locantibus vel concedentibus ad usum bona volentibus exercere artè cauponæ seu albergatoris.

Ex alio tamen solidiori fundamento injustam, cum sensu etiam veritatis, dicebam locatoris præntionem, quia ipse domum non locaverat Notario conductori sub fide & intuitu hujusmodi scripturarum, sed locaverat gubernatori, qui sublocaverat Notario concedenti Dominis scripturarum illarum gratuitam conservationem in domo subconducta, undè propterea intrare dicebam terminos *text. in leg. si gratuitam ff. quib. mod. pign. vel hyp. solvantur*; per quem disponitur, habentem à conductore gratuitam domus conductæ habitationem, seu pro minori pensione eidem conductori soluta, non posse per locatorem molestari ut firmant *Negusan. dicta par. 2. membr. 4. n. 136. Gratian. discept. 68. n. 13. Merlin. dicta quest. 67. num. 29. late Rovit. decis. 23.* & ex hoc putabam locatori actionem non competere, dum præsertim conquiri non poterat quod officii & scripturarum fidem & cautelam sequutus esset, quia cum notario non contraxerat.

Neque actio de in rem verso pro custodia & conservatione scripturarum competere poterat, *Cardin. de Luca de Locat. & Conduct.*

Tum quia hæc non est exercibilis, nisi in subsidium, & facta prius excussione principalis conductoris, ut in terminis subsidiariæ actionis contra habitantes in domo *Cevall. com. contra com. quest. 727. num. 41. Gratian. discept. 107. & 713. Rovit. pragmat. 1. de locat. nu. 28. Rot. in Romana Salviani 22. Junij 1643. Rotas inter suas 215. n. 4.* Tum etiam quia actio competit ratione utilitatis, & quatenus ille, contra quem exercetur, remaneat in lucro, & de alieno locupletatus, ut habetur deductum *sub tit. de credito in Romana pecuniaria pro Vicentino & aliis*, quod in præfenti cessabat, dum non ex causa lucrativa, sed onerosa & correctiva Notarius conductor scripturarum conservationem susceperat; Signatura creditæ decretum injustum, undè causam appellationis etiam in suspensivo commisit, & deinde controversia concordata fuit.

SPOLETANA.

PRO

FRANCISCO MARIA TASSI

CUM N.

Casus disputatus coram Camerario credo concordatus.

Quomodo computari debeat mensis in conventionè deductus pro disdicta faciendâ per nolentem in contractu continuare, an scilicet debeat esse 30. dierum vel 31. seu aliàs ut naturaliter currit.

SUMMARIUM.

- 1 *Casus controversia.*
- 2 *Mensis quomodo computari debeat, & quot dies illum constituent.*
- 3 *In dubio contra se fundantem in pacto.*
- 4 *De differentia inter ultimas voluntates & pacta.*
- 5 *Capienda ea interpretatio, qua equitati & libertati magis assistat.*

DISC. XL.

FACTA per dictum Franciscum Mariam conductione cujusdam juris postea ad quatuor annos sub pacto reciproco faciendæ disdictæ per duos menses antea per nolentem continuare, itaut tali disdicta non sequuta censetur facta reconductio ad aliud quadriennium; Cum dictus Franciscus Maria imminente fine locationis, postquam extrajudicalem declarationem, (quam per plures dies ante bimestre dicebat locatori fecisse non continuandi) formalem etiam disdictam fecisset in die prima mensis Aprilis, locator negando dictam extrajudicalem interpellationem, utpotè non probatam, prætere cœpit factum esse locum novæ reconductioni ad formam pacti ob non factam disdictam per duos menses antea, quia cum locatio terminaret in mense maij, non dicebantur adesse integri duo menses post disdictam conventi, stante quod ea sequuta erat in prima mensis aprilis, qui ad constituendum bimestre subsequi debebat, atque ita à Camerario obtinuit; Undè introducta per appellationem causa in Camera; Ego in hoc statu per conductorem ad defensionem assumptus, cum decisio penderet à puncto, an mensis capiendus esset pro solo decursu 30. dierum, quo casu etiam post disdictam sequutam in prima Aprilis adessent duo menses constituti ex diebus sexaginta ob exercescentem diem mensis Maij suppletent diem deficientem in mense Aprilis, vel potius attendendus esset

F 2

esset

esset prout naturaliter currit, siue sit 30. siue 31. siue 28. quo casu dubitari poterat spatium bimestris rigorosè non adesse.

Dicebam in huiusmodi quaestione nostros scribentes in varias scindi opiniones, ut constat ex deductis per Menoch de arbitr. casu 50. Tiraquell. de rerrat. Lignag. §. 1. glo. 11. n. 19. Trentacinq. var. resol. lib. 2. tit. de dilatoribus Boss. in opere moral. tit. 2. de computat. temporum §. 1. a. n. 1. ad 10. Prat. obser. 40. plenè & eruditè Altograd. conf. 29. lib. 1. Antonel. de tempore legali lib. 1. c. 3. n. 15. Cenc. de cens. q. 64. n. 38. Ex quibus liquet, eam videri probabiliorè opinionem, quod aut agitur de mense certo in contractum deducto, & intelligendus est, prout currit, siue sit 30. siue sit 31. Aut de mense simpliciter, & indeterminatè prolato, tanquã termino ad aliquid faciendum, & tunc Tiraquell. & Trentacinq. tenent verius esse, ut ut pro solo spatio 30. dierum mensis capi debeat, Cenc. verò & ceteri apud eum, & cum quo pertransit Antonell. de tempore legali lib. 1. c. 3. n. 18. tenet attendi debere illum mensem, qui contingit quando actus est explicandus, ita ut si verbigratia, iniuriam actus est sub die decima unius mensis, compleri debeat in nova alterius subsequenti, attendendo de cursum mensis incepti prout est, siue 30. siue 31.

Verùm ego probabiliorè omnino dicebam, nec pro una, nec pro altera opinione certam regulam statuendam esse, sed totum residere in iudicis arbitrio juxta subjectam materiam, quod arbitrium in presenti pro disdicta validitate interponendum videbatur; Tum quia spectandus videtur effectus, ob quem huiusmodi disdicta conuenta est, ut scilicet locator congruum tempus haberet inveniendi alium conductorem, & e conversò conductor inveniendi aliam conductionis occasionem, cui effectui aliquarum horarum physica proposteratio nullum inferebat præjudicium; Tum clarius quia æquitas assistere videtur conductori contendenti de damno vitando, & de se eximendo ab obligatione, & resistebat locatori rigorosè contendenti de lucro, cuius contrarium ex facti circumstantiis concurrebat supra in Romana locationis apotheca disc. 20. undè ibi probabilius dicebam mensem rigorosè capiendum esse, & tamen adhuc pro validitate disdictæ iudicatum fuit.

Et nihilominus videbatur, ut conductori sufficeret ex tanta opinionum varietate rem esse ambiguam, ut in dubio interpretatio fieri debeat contra se fundantem in pacto ad text. in l. veteribus cum ibi noratis ff. de pactis, per quem ita in specie firmant Signorol. de Homodeis consil. 38 Tusc. litt. M. concl. 197. n. 8. cum seqq. Barbof. de verborum appell. c. 148. n. finali Boss. loco cit. n. 9. bonè distinguentes inter ultimas voluntates & contractus, ut primo casu mensis capiendus sit in eo sensu, per quem voluntas disponentis valeat, & melius impleatur, in secundo autem sumatur juxta eam opinionem, quæ magis assistat obligato, atque ut minor reddatur ejus obligatio adversus se fundantem in pacto, & pro ejus rigorosa observantia, jure odioso potius quam favorabili agentem; Et in summa pro eo, cui benignitatis, vel æquitatis ratio magis assistat, quo stante indubitanter dicebam respondendum esse, prout favorabilius esset conductori contendenti de damno vitando, & de se eximendo ab obligatione, ac rigore pacti; Incertus tamen est causa exitus, qualem credo per concordiam, quoniam scribendo hæc pro futura disputatione in Camera non audivi amplius actum de causa.

VITERBIEN. LOCATIONIS

PRO
CATHARINA CLAMPINA
CVM N.

Casus disputatus coram A. Cincertus
est exitus.

Emens subhasta in teneatur stare locationi
factæ per debitorem, vel ejus hæredem.

SUMMARIUM.

- 1 **C**asus controversia.
- 2 **M**ensis quomodo computari debeat, & quot dies illum constituent.
- 3 **I**n dubio contra se fundantem in pacto.
- 4 **D**e differentia inter ultimas voluntates & pacta.
- 5 **C**apienda est ea interpretatio, quæ æquitati & liberari magis assistat.

DISC. XLII.

Dissoluto matrimonio per mortem Nicolai superstitæ Catharina uxore, cui proinde apertum fuit jus repetendi dotem consistentem in quantitate præfati Nicolai hæres, qui etiam ex dicto matrimonio filius erat, bona controversa pro modica pensione locavit N. Cumque deinde ad instantiam dictæ Catharinæ dotem repetentes bona prædicta exequuta & subhasta fuerint, eidemque creditrici tanquam tertio & extraneo licitatori deliberata, Hinc exorta est quaestio, an ipsa prædictæ locationi stare teneretur; Et introducta causa coram A. C. pro conductore agentes dicebant, quod licet ex dispositione text. in l. emptorem Cod. locati regula sit, emptorem seu alium particularem successorem non teneri stare locationi, & quæ regula late firmata habetur apud Cavalen. dec. 612. & 618. ea tamen plures patitur limitationes, illam præsertim casui adaptabilem, ubi pro locationis observantia concurrat ad favorem conductoris rei locatæ hypotheca, quæ utpotè ipsam rem afficiens transit contra quemcumque successorem, quamvis titulo singulari ex deductis per Merlin. de pignor. lib. 4. q. 172. Gregor. & adden. dec. 68. dec. 284. par. 6. recent. nu. 45. cum seqq. præsertim ubi agitur de singulari successore ex facto iudicis: Ut de creditore per iudicem immisso in Salviano obligato ad standum colono, Merlin. & Gregor. locis citatis, & habetur etiam deductum in Romana pro PP. Sancti Stephani de Cacco hoc tit. disc. 38.

Contrarium probabilius etiam cum sensu veritatis, dicebam pro Catharina scribens, licet enim utramque limitationem prædictam admitterem cessare, tamen observabam applicationem ad factum; Prima enim de hypotheca conductoris favore adjecta pro contractus observantia, rectè procedit in eo emptore vel successore, quem locatoris hypotheca afficere potest, quia nempe ab eo causam habeat, eumque in auctorem cognoscat, ita ut jus metiri dicatur post dictam hypothecam jam contractam, & ex qua ratione limitatio intrat ex deductis in materia per Mansic. de tacit. lib. 5. tit. 10. n. 10. & seq. & n. 27. & Merlin. de pignor. dicta q. 172. Secus autè ubi emptor metitur jus ab alio quam ab ipso locatore hypothecante, ita ut hypotheca favore conductoris adjecta sit posterior, & non apta præjudicare juri, ex quo successor venit, ut per Cavalen. dicta dec. 612. num. 54.

Quod